

Cholesterol – mýtus nebo největší zabiják?

V úterý 21. dubna 2015 uspořádal nadační fond Naděje pro Vaše srdce tiskovou konferenci, která se konala v pražském Autoklubu. Hosty konference byli prof. MUDr. **Richard Češka**, CSc., FACP, FEFIM, předseda České internistické společnosti ČLS JEP a vedoucí Centra preventivní kardiologie Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, as. MUDr. Lukáš Zlatohlávek, Ph.D., sestřičky z Centra preventivní kardiologie VFN a také pan Jiří Zelenka, pacient s diagnózou familiární hypercholesterolemie.

Konferenci zahájil prof. R. Češka příspěvkem o podílu cholesterolu na onemocněních kardiovaskulárního systému a současném pohledu na „epidemii“ hypercholesterolemie.

Čas od času se sice objeví, spíše jako senzace, zpráva o neškodnosti cholesterolu, nicméně fakt, že cholesterol je nejvýznamnějším rizikovým faktorem pro onemocnění srdce a cév, je obecně akceptován. Snížení hladiny cholesterolu vedlo v kontrolovaných studiích u statisíců nemocných ke snížení kardiovaskulárních onemocnění. Na mezinárodních sjezdech už dnes jen přibývají výsledky dalších obrovských studií, prokazujících význam snižování cholesterolu, dokladem jsou poslední sjezdy Americké kardiologické společnosti v Chicagu a San Diegu.

Závažnost cholesterolemie pan profesor dokumentoval na příběhu pacienta pana Zelenky.

Budoucnost léčby – injekce místo pilulek?!

Léčba zvýšených hladin CH je už v současnosti daleko od triviálních doporučení „nemažte máslo a nejzte va-jíčka“. Deset procent naší populace užívá statiny, v současnosti nejúčinnější léky ke snižování hladiny cholesterolu a rizikového LDL-cholesterolu, desetitisíce pacientů pak užívají navíc ezetimib. Přesto mnozí pacienti nedosahují ani zdaleka tzv. cílových hodnot, které nemocným zaručují relativní kardiovaskulární bezpečí. A právě proto vznikají ve výzkumných laboratořích nové molekuly, schopné snižovat cholesterol a rizikový LDL-cholesterol o další desítky procent.

V tomto roce lze očekávat evropskou registraci a uvedení na trh nové generace léků snižujících cholesterol, tzv. inhibitorů PCSK9. Jedná se o monoklonální protilátky proti klíčovému enzymu cholesterolového metabolismu, PCSK9.

Tyto léky jsou z několika důvodů revoluční. Jsou to první léky k ovlivnění hladin tuků v krvi, které se podávají injekčně. Podkožní aplikace injekce, kterou si pacient aplikuje speciálním perem sám jedenkrát za dva týdny, je nemocnými velmi dobře snášena.

Sám jsem byl překvapen, jak byli nemocní zařazení do klinických studií s těmito léky spokojeni. Předběžné výsledky ukazují, že nové léky snižují cholesterol o 50–60 %, když jsou podávány samostatně, stejně jako když jsou přidány k léčbě statiny či jinými léky. Předběžné výsledky ze studií (zatím je nelze považovat za průkazné) ukázaly už po roce podávání snížení rizika kardiovaskulárních onemocnění o více než 50 %.

Ukončí epidemii srdečně cévních onemocnění injekční přípravek ke snižování hladiny cholesterolu?

To ukáže až reálná klinická praxe. Nové léky budou určeny především nemocným v nejvyšším riziku kardiovaskulárních onemocnění a nemocným s velmi vysokými hodnotami cholesterolu. Především půjde o nemocné, kteří mají hladiny cholesterolu zvýšené genetickou dispozicí, a mají tedy vysoký cholesterol v důsledku genetické poruchy, která se označuje jako familiární hypercholesterolemie. Tito pacienti jsou ve zvýšeném riziku kardiovaskulárních onemocnění už ve svých třiceti letech a bohužel jich není málo. V naší zemi jich je několik desítek tisíc! Vysoké hladiny cholesterolu totiž u velmi vysokého procenta populace nejsou pouze důsledkem nesprávné diety a životosprávy, jak se někdy mylně traduje. Genetika hraje významnou úlohu u většiny z nás.

Klinické studie: pokusní králíci, nebo „vyvolení“ pro nejmodernější léčbu?

Zmínil jsem vlastní zkušenost s novými léky, samozřejmě z klinických studií. Nemohu v té souvislosti nezmínit fakt, že klinické studie jsou velmi často laicky kritizovány jako zneužívání pacientů k pokusům na lidech. Diskuse by byla na několik tiskových konferencí. Na tomto místě bych jen chtěl zmínit, že účast ve studiích je vždy dobrovolná, studie na pacientech jsou pečlivě kontrolovány a začínají po pečlivé přípravě zaměřené především na absolutní bezpečnost. A v neposlední řadě bych zmínil fakt, že léky, které nyní budou uvedeny na trh za zřejmě vysokou cenu (s příslušnou limitací podávání), mohl relativně významný počet našich nemocných využívat ještě dříve, než se dostaly do klinické praxe. Když se za rok snížil výskyt kardiovaskulárních onemocnění o více než 50 %, docela bych souhlasil s tím, abych se stal „pokusným králikem“.

Problematické vyhledávání a léčby nemocných s vysokou hladinou cholesterolu se věnuje nová publikace autorského kolektivu prof. R. Češky **Familiární hypercholesterolemie**, která právě vychází v nakladatelství Triton.

-red-